

Порівняльна граматики 7 семестр (денна форма навчання)

Загальна кількість годин:	90
Лектори:	проф. Мартинюк А.П., проф. Морозова О.І.
Вид дисципліни:	обов'язкова
Кількість кредитів:	3

Мета: ознайомлення студентів з основними аломорфними та ізоморфними рисами граматики англійської та української мов; висвітлення глибинних принципів побудови граматичної системи мови.

Зміст: Предметна царина, основні поняття та метод порівняльної граматики української та англійської мов. Морфологія. Граматична категорія. Граматична морфема як одиниця порівняння. Типи морфем і типи значень. Синтетичні та аналітичні граматичні морфеми. Синтетичні та аналітичні граматичні системи. Частина мови як одиниця порівняння. Традиційний/семантико-структурний (прескриптивний і дескриптивний), структурний і функціональний підходи. Повнозначні і неповнозначні частини мови. Ізоморфні та аломорфні риси іменника, прикметника, прислівника дієслова, числівника, займенника, прийменника і сполучника в англійській та українській мовах. Синтаксис та його одиниці. Група слів. Ізоморфні та аломорфні риси синтаксису англійської та української мов. Англійське та українське речення: формальний, семантичний та функціональний аспекти. Структурна класифікація англійських та українських речень. Конституенти простого англійського та українського речення. Конституенти складного англійського та українського речення. Семантична будова англійського та українського речення. Комунікативна структура англійського та українського речення. Прагматика англійського та українського речення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти наступних програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі в галузі філології (лінгвістики та перекладу) під час навчання та професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки (зокрема, порівняльної граматики) і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Знання

- Змістовні

ПРН9. Знати структуру філологічної науки, вільно орієнтуватися в лінгвістичних та перекладацьких концепціях; усвідомлювати місце порівняльної граматики в системі філологічної науки, її теоретичні основи, основні концепції і проблеми та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

- Мовні

ПРН9. Знати англійську та українську мови, їх структуру та функціонування, а також мовні і мовленнєві норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні; використовувати ці знання для висловлювання власної думки в усній і письмовій формах.

Вміння

ПРН1. Використовувати українську та англійську мови в усному та письмовому професійному спілкуванні, а також для організації ефективної міжкультурної комунікації; правильно використовувати систему мовних та мовленнєвих норм та правильно обирати комунікативну поведінку - таку, яка є адекватною ситуації спілкування.

ПРН2. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами

ПРН3. Володіти основними традиційними і сучасними методами і засобами отримання, зберігання, переробки інформації; працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах.

ПРН10. Ідентифікувати, класифікувати і аналізувати мовні одиниці різних мовних рівнів (фонетичного, морфологічного, синтаксичного, лексичного, стилістичного), визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН14. Планувати і здійснювати на належному рівні дослідження в галузі іноземної філології та перекладознавства.

Комунікативні компетентності

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН6. Здійснювати мовленнєву діяльність державною та іноземними мовами відповідно до цілей і ситуації спілкування в рамках тієї чи іншої діяльності.

ПРН7. Володіти соціокультурною компетенцією, що передбачає знання національно-культурних особливостей соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів користування цими знаннями в процесі спілкування.

ПРН11. Використовувати державну та іноземні мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН13. Володіти навичками розробки та реалізації різного типу проектів в освітніх і культурно-просвітницьких установах, в соціально-педагогічній, гуманітарно-організаційній, книговидавничій, мас-медійній та комунікативній сферах, що передбачають використання державної та іноземних мов.

Автономність та відповідальність

ПРН4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення. Аналізувати робочу ситуацію, що склалася, здійснювати оцінку і корекцію власної діяльності, нести відповідальність за результати своєї роботи.

ПРН15. Дотримуватися правил академічної доброчесності, етичних та моральних принципів, що сприяють ефективному міжмовному та міжкультурному спілкуванню.

Структура: Лекцій - 24 год., практичні - 6 год., самостійна робота - 60 год.

Форма контролю: іспит

Мова викладання: англійська

Навчально-методичне забезпечення:

Базова література: 1. Жлуктенко Ю.О. Порівняльна граматики англійської та української мов : Посібник для вчителів. Київ, 1960. 160 с. 2. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов: Навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 464 с. 3. Мартинюк А.П. Курс «Порівняльна граматики» в презентаціях. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022. <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4> . 4. Мартинюк А.П. Порівняльна морфологія англійської та української мов. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 64 с.

Допоміжна література: 1. Білодід І.К. Сучасна українська мова. Морфологія. Київ : Наукова думка, 1969. 139 с. URL: <https://dlib.kiev.ua/items/show/645#?c=0&m=0&s=0&cv=0> 2. Білодід І.К. Сучасна українська літературна мова: синтаксис. Київ : Наукова думка, 1972. 511 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002690> 3. Морозова О.І. Теоретична граматики сучасної англійської мови: матеріали до лекційного курсу та завдання для самостійної роботи. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 60 с. 4. Морозова О.І., Паповянц Е.Г. Методичні вказівки та матеріали до курсу теоретичної граматики сучасної англійської мови (морфологія) для студентів 4 курсу факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2000. 48 с. 5. Fries Ch. American English grammar, 1940. URL: <https://archive.org>

/details/in.ernet.dli.2015.506366 6. Halliday M.A.K., Matthiessen C. An introduction to functional grammar. London, New York: Routledge. 2014. 700 p. 7. Jespersen O. The philosophy of Grammar. Chicago: University of Chicago Press, 1924. 359 p. 8. Martynyuk A., Ponikaryova A. Syntactic rhythm of political speeches as a psycholinguistic tool of suggestive Influence // Psycholinguistics. 2018. № 24(2). С. 181-197. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2018-24-2-181-197> 9. Rayevska N.M. Modern English Grammar. Київ: Вища школа, 1976. 304 с. 10. Sweet H. A new English grammar, logical and historical. 1891 (1s ed.) URL: https://archive.org/stream/newenglishgramma01_swee?ref=ol#page/12/mode2up 11. Trager G., Smith H. An outline of English structure, 1951. URL: <https://archive.org/details/outlineofenglish00trag/page/n1/mode/2up> 12. Valeika L., Buitkiene J. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. Vilnius: Vilnius Pedagogical University, 2003. 136 p. 13. Volkova L.M. Theoretical Grammar of English: Modern Approach. Київ: Освіта України, 2009. 253 с.

Інформаційні ресурси: 1. What is a sentence (Khan Academy). URL <https://www.youtube.com/watch?v=TeiuG81mbII> 2. Syntax (tree structures). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n9168PgGHbc> 3. Phrases and clauses. URL: <https://www.khanacademy.org/humanities/grammar/syntax-sentences-and-clauses/phrases-and-clauses/v/phrases-and-clauses-syntax-khan-academy> 4. Coursera: Grammar and Punctuation. URL: https://www.coursera.org/learn/grammar-punctuation?recoOrder=12&utm_medium=email&utm_source=recommendations&utm_campaign=recommen

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4> та кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/departments/english-philology/library-1>